

Coalitieakkoord 2026 - 2030

SAMEN BOUWEN AAN VERBONDEN DORPEN

nieuwkoop

nieuwkoop.nl

INLEIDING

Voor u ligt het coalitieakkoord 2026–2030, opgesteld door de partijen Samen Beter Nieuwkoop (SBN) en VVD Nieuwkoop. Met dit coalitieakkoord bouwen wij verder aan een vitale, toekomstbestendige gemeente Nieuwkoop. Een gemeente waar het goed wonen, werken, recreëren, opgroeien en ouder worden is. Daar voelen wij ons verantwoordelijk voor en zetten wij ons volledig voor in.

Dat doen we samen met de gemeenteraad, de gemeentelijke organisatie, inwoners, ondernemers, verenigingen, dorpsraden, maatschappelijke partners en vrijwilligers. Zij maken onze gemeente sterk. In onze dorpen zien we wat goed gaat, wat beter kan en welke keuzes nodig zijn voor de toekomst.

We zijn een betrouwbare overheid en partner, die uitlegt waarom keuzes worden gemaakt en doet wat zij zegt. Zo werken we aan vertrouwen en resultaat. Een gemeente die dichtbij inwoners staat, samenwerkt en ruimte geeft aan initiatief. De komende jaren vragen om duidelijke keuzes. Over woningbouw, bereikbaarheid, zorg, welzijn, economie, duurzaamheid, veiligheid en voorzieningen. Niet alles kan tegelijk. Daarom kiezen wij voor focus, uitvoerbaarheid en zichtbaar resultaat in onze dorpen.

Met vertrouwen, daadkracht en samenwerking bouwen wij samen aan een vitale en verbonden gemeente die klaar is voor de toekomst.

Namens de onderhandelaars

HELDERE KOERS MET ZICHTBAAR RESULTAAT

Wij kiezen voor een heldere koers die stevig is in de uitvoering en zichtbaar is in de resultaten. Onze gemeente staat voor grote opgaven op het gebied van wonen, zorg, leefbaarheid, bereikbaarheid, economie, duurzaamheid en veiligheid. Die opgaven hangen met elkaar samen en vragen om duidelijke keuzes. Daarvoor geven wij het college van burgemeester en wethouders (hierna: college) de opdracht om de afspraken uit dit akkoord concreet, meetbaar en uitvoerbaar uit te werken. Met een realistische planning en herkenbare resultaten in onze dorpen.

Wij besturen met focus. Niet alles kan tegelijk en niet iedere wens kunnen we (direct) vervullen. Daarom prioriteren wij, houden wij koers en doen wij wat nodig is. Bestuurlijke ambities hebben pas waarde als zij daadwerkelijk landen in de samenleving. Wij geloven in een bestuur dat niet blijft steken in processen, tempo maakt, voortgang bewaakt, belemmeringen wegneemt en verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering. De gemeente is er om mogelijk te maken, te ondersteunen en te faciliteren.

Wij kiezen voor een gemeente die toegankelijk is en betrouwbaar handelt. Een overheid die uitlegt waarom we keuzes maken, die bereikbaar is voor inwoners en die doet wat zij zegt. Dienstverlening moet goed, toegankelijk en begrijpelijk zijn, digitaal waar dat kan en persoonlijk waar dat nodig is.

Participatie is voor ons een vanzelfsprekend onderdeel van goed bestuur. Inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties betrekken we vroeg met duidelijke spelregels, heldere verwachtingen en een vooraf bekend tijdpad. Zo ontstaat een zorgvuldig en afgebakend proces

met duidelijke verwachtingen voor iedereen. Het is daarbij uiteindelijk aan de gemeenteraad om knopen door te hakken.

De raad betrekken we tijdig bij richtinggevende keuzes, zodat kaders vooraf helder zijn en zij besluiten beter voorbereid kunnen nemen. Daarbij informeren we de raad tussentijds actief over voortgang van ambities en projecten. Dat versterkt de samenwerking tussen raad, college en organisatie en geeft rust en helderheid in de uitvoering.

Ons uitgangspunt is een robuuste en toekomstbestendige gemeente. Een gemeente met vitale dorpen, een gezonde leefomgeving, ruimte voor initiatief en aandacht voor brede welvaart. Wij geloven in de kracht van de samenleving. Vrijwilligers, ondernemers, dorpsraden, verenigingen en inwoners maken onze gemeente krachtig. We ondersteunen, verbinden en helpen waar nodig, maar nemen niet over wat de samenleving zelf kan dragen. Waar inwoners verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun leefomgeving of voorzieningen, ondersteunen we met heldere afspraken en passende ondersteuning. Zo versterken we eigenaarschap en draagvlak in onze dorpen.

Wij willen verder kijken dan deze bestuursperiode alleen. Daarvoor voeren we de komende jaren het gesprek over een integrale toekomstvisie voor onze gemeente richting 2040. Die toekomstvisie laat zien hoe we ons op langere termijn willen ontwikkelen en welke keuzes daar vandaag al bij horen. Dat doen wij samen met de raad, inwoners, ondernemers, dorpsraden en maatschappelijke organisaties in een zorgvuldig en open proces. Daarin krijgen verschillende opvattingen en belangen een plek. Zo bouwen wij aan een gedeeld beeld

van de toekomst van onze dorpen, onze leefomgeving en onze voorzieningen. Met een duidelijke verbinding tussen visie en uitvoering. Met een sterke en breed gedragen koers kunnen wij ook stevig optreden richting regio, provincie en het Rijk. Zo geven wij zelfbewust richting aan de toekomst van onze gemeente.

Deze bestuursstijl vraagt om nuchterheid, lef en bestuurlijke discipline. We zijn eerlijk over wat wel en niet kan, zeker in een tijd van beperkte capaciteit en financiële druk. Zo bouwen wij samen aan een gemeente die koersvast bestuurt, wendbaar uitvoert en zichtbaar resultaat boekt.

INHOUDSOPGAVE

1 Gezond leven

1.1 Preventie, welzijn en een sterke sociale basis	8
Snelle ondersteuning bij armoede	
Werk en participatie als basis voor zelfstandigheid	
Inburgering	
Samenwerking met zorg en welzijn	
Team De Verbinding als spil	
1.2 Opgroeien, ouder worden en meedoen	10
Onderwijs, kinderopvang en integrale kindcentra's (IKC's)	
Toekomstbestendige Wmo	
Ouderenzorg dichtbij en menselijk	
Spreadingswet en opvang	
1.3 Een gezonde leefomgeving	12
Sport en gezond bewegen	
Kunst, cultuur en bibliotheek	
Toekomstbestendige binnensport- en zwemvoorzieningen	
Buitensport, verenigingen en maatschappelijke functies	

2 Leven, wonen en werken in vitale dorpen

2.1 Wonen, leefbaarheid en voorzieningen in onze dorpen	14
Passend wonen voor onze inwoners	
Verdichting en ruimtelijke kwaliteit	
Wonen, zorg en welzijn	
Sterke dorpen en voorzieningen	
2.2 Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en verbonden dorpen	17
Verkeersveiligheid stap voor stap verbeteren	
Gefaseerd invoeren van 30-kilometerwegen	
Mobiliteit en woningbouw	
Regionale verbindingen voor bereikbare dorpen	
2.3 Economie en vrije tijd	20
Lokaal ondernemerschap ondersteunen	
Arbeidsmarkt en innovatie	
Vitale dorpscentra	
Toekomstgerichte bedrijventerreinen	
Land- en tuinbouwsector	
Arbeidsmigranten	
Ruimte voor recreatie en toerisme	

3 Slim verduurzamen met oog voor de leefomgeving

3.1 Onze koers voor slim verduurzamen	24
Eerst besparen	
Volle inzet op zon op dak	
Geen windturbines in onze gemeente	
Zon op land zorgvuldig	
Netcongestie	
Warmtetransitie stap voor stap	
Klimaatadaptatie	
Circulariteit en afvalscheiding	

4 Een dienstbare gemeente dichtbij inwoners

4.1 Dienstverlening die werkt	28
Heldere loketten en een gemeente die meedenkt	
De kracht van participatie	
Koersvast bestuur en focus in de uitvoering	
Slimmer werken en gericht moderniseren	
Een toekomstgerichte en minder kwetsbare organisatie	
Regionale samenwerking die werkt voor onze gemeente	
Veiligheid, toezicht en handhaving	
Weerbaarheid versterken	
Financiën op orde	

Hoofdstuk 1

GEZOND LEVEN

1.1 Preventie, welzijn en een sterke sociale basis

Wij kiezen voor een brede kijk op gezondheid. Gezond leven gaat voor ons over zorg bij ziekte, veerkracht, meedoen, mentale gezondheid, bewegen, cultuur, sociale contacten en een leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten. Daarbij leggen wij het accent op preventie, welzijn en een sterke sociale basis. Wij willen problemen vroeg zien, snel oppakken en zwaardere zorg waar mogelijk voorkomen. Dat vraagt om een gemeente die dichtbij is, mensen kent en niet wacht tot problemen uit de hand lopen. Onze lokale inzet op preventie moet het verschil blijven maken.

Snelle ondersteuning bij armoede

Bestaanszekerheid raakt direct de gezondheid. Wie zorgen heeft over geld, schulden of vaste lasten loopt sneller vast op andere terreinen. Wij zetten gericht in op vroegsignalering, praktische hulp en ondersteuning dichtbij. We maken scherpe afspraken met woningcorporaties en andere vaste-lastenpartners over het tijdig doorgeven van signalen. We willen dat inwoners snel duidelijkheid krijgen en niet van loket naar loket worden gestuurd. Waar mogelijk werken wij met één contactpersoon of casemanager per situatie, zodat ondersteuning overzichtelijker en menselijker is. We verstevigen de zichtbaarheid van schuldhulpverlening en houden ruimte voor aanvullend laagdrempelig en preventief aanbod. Ook via andere vormen van ondersteuning die inwoners helpen om weer grip op hun situatie te krijgen. We willen inkomensregelingen waar mogelijk eenvoudiger en begrijpelijker maken. Daarbij hebben we ook aandacht voor middeninkomens en zelfstandige ondernemers die in financiële problemen komen.

Werk en participatie als basis voor zelfstandigheid

Werk en participatie zijn voor ons belangrijke voorwaarden voor bestaanszekerheid, eigenwaarde en meedoen in de samenleving. Om lokaal verschil te maken, ontwikkelen we werk en inkomen binnen Team De Verbinding verder door. Inwoners die ondersteuning nodig hebben richting werk, inkomen of participatie moeten snel de juiste begeleiding krijgen. Daarom willen we de samenwerking met Rijnvicus en het Serviceplein versterken, zodat meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt passend werk, ontwikkelkansen of een participatieplek vinden. Daarbij hebben wij aandacht voor inwoners die langdurig afhankelijk zijn van ondersteuning en voor mensen bij wie de stap naar werk niet vanzelfsprekend is. Tegelijk vinden wij dat een uitkering niet vrijblijvend is. Wie kan bijdragen mogen we ook aanspreken op die verantwoordelijkheid. Daarbij houden wij vast aan een passende tegenprestatie met oog voor de persoonlijke situatie en met ruimte voor maatwerk waar dat nodig is.

Inburgering

Wie in onze gemeente een nieuw bestaan opbouwt moet zo snel mogelijk de taal leren, de regels van onze samenleving kennen en waar mogelijk aan het werk gaan of een opleiding volgen. Integratie is niet vrijblijvend. De gemeente ondersteunt daarbij, maar verwacht ook inzet en verantwoordelijkheid. Daardoor worden nieuwe inwoners snel zelfstandig en doen volwaardig mee. Wij kiezen voor een consequente en mensgerichte aanpak met duidelijke afspraken, maatwerk in het traject én indien nodig handhaving bij niet-naleving. Daarbij leggen wij nadruk op het leren van de Nederlandse taal, kennis van onze samenleving, participatie en praktische begeleiding in de eerste periode.

Samenwerking met zorg en welzijn

De beweging van zorg naar gezondheid vraagt de komende jaren om een stevigere gemeentelijke rol. Vanuit landelijke akkoorden worden gemeenten nadrukkelijker verantwoordelijk voor preventie, leefstijl, vitaal ouder worden, kansrijk opgroeien, mentale gezondheid en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Een deel daarvan doen wij al en een ander deel moeten wij verder ontwikkelen. Dat vraagt om een nauwere lokale samenwerking tussen de gemeente, huisartsen, nul-delijszorg en zorg- en welzijnsorganisaties op het gebied van preventie. De bestaande zorg- en welzijnsoverleggen werken wij verder uit tot een samenwerkingsagenda met concrete actielijnen en afspraken. Voor gespecialiseerde zorg versterken we de regionale samenwerking. Zo is er lokaal meer ruimte voor keuzes in wat we organiseren en versterken.

Team De Verbinding als spil

We willen dat hulp en ondersteuning dichtbij beschikbaar is wanneer dat noodzakelijk is en het voordelen heeft. Team De Verbinding en Nieuwkoop Actief houden daarin een centrale rol. Zij verbinden zorg, welzijn, jongerenwerk, sport en cultuur. Wij willen die rol verder versterken met ruimte voor maatwerk, stevige casusregie bij complexe situaties en samenhang tussen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdhulp, bestaanszekerheid en participatie. Daarbij hoort ook dat we ondersteuning en uitvoering dicht bij inwoners organiseren. De focus ligt daarbij op de inwoner en het gezin, in plaats van op de regeling. Wij geven het college de opdracht de preventieagenda en bijbehorende monitor verder door te ontwikkelen. Ons beleid op preventie, welzijn en gezondheid willen we nog zichtbaarder maken in de dorpen.

1.2 Opgroeien, ouder worden en meedoen

Ons doel is dat kinderen en jongeren veilig, gezond en kansrijk opgroeien. Dat vraagt om goede basisvoorzieningen en om een aanpak die kijkt naar het gehele gezin en de omgeving. De huidige aanpak is voor ons een solide basis die wij de komende jaren verder willen doorontwikkelen. Dat betekent dat wij blijven investeren in een goede samenwerking met aanbieders en partners rondom jeugd en gezin. Zo organiseren we ondersteuning tijdig, passend en zoveel mogelijk in samenhang. We staan open voor sturing op het aantal zorgaanbieders, als dat bijdraagt aan meer overzicht, betere samenwerking en beheersing van de kosten. Ook vinden wij het belangrijk dat de positie van Serviceorganisatie Zorg robuust blijft. Daarnaast willen we de capaciteit en belasting van het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) goed blijven volgen. Zo worden knelpunten tijdig zichtbaar en kunnen we waar nodig gericht bijsturen.

Wij willen dat problemen eerder worden gezien, dat wachttijden niet verder oplopen en dat onder-

steuning laagdrempelig beschikbaar blijft. Daarbij hoort een duidelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Samen met jeugdzorg ondersteunen we waar nodig. We nemen daarbij de rol van het onderwijs en de ouders niet over. Wij willen scherp blijven op de vraag wat bij opvoeding hoort en wat echt een zorgvraag is. Extra aandacht geven wij aan mentale druk, beeldschermgebruik, vapes, alcohol, thuiszitters en het terugdringen van kansenongelijkheid. Voor thuiszitters willen wij samen met het onderwijs en het JGT een gerichte aanpak maken, zodat signalering en passende begeleiding beter op elkaar aansluiten. Gezond opgroeien vraagt ook om veilige en uitdagende spelen ontmoetingsplekken en om een omgeving waarin bewegen vanzelfsprekender wordt.

Onderwijs, kinderopvang en integrale kindcentra's (IKC's)

Goed onderwijs en goede kinderopvang zijn onmisbaar voor gelijke kansen en sterke dorpen. Daar ontmoeten kinderen, ouders en sociale partners elkaar. Wij werken verder aan een Rijke schooldag, het voorkomen van achterstanden en goede samenwerking tussen onderwijs, opvang, jeugdhulp en welzijn. De gemeente is daarbij verbinder en aanjager. In de praktijk lopen we tegen capaciteitsvraagstukken aan, onder meer bij IKC De Vaart en IKC Zevenhoven. We gaan voor het uitbreiden van IKC's om aan de maatschappelijke opgaven te voldoen. Daarom onderzoeken we verschillende scenario's voor uitbreiding van beide IKC's. We kijken daarbij naar de cijfers van vandaag en realistisch naar ontwikkelingen in groei, toekomstig ruimtegebruik en de mogelijkheid om voorzieningen slim te combineren. Hierbij hebben we oog voor financiën, ruimtelijke inpassing en koppelkansen.

Toekomstbestendige Wmo

Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, willen we dat de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) menselijk en toekomstbestendig is. We zorgen dat ondersteuning op maat beschikbaar

blijft, en zetten tegelijk sterker in op vroegsignalering en het versterken van het netwerk rondom inwoners. De druk op de Wmo neemt toe door vergrijzing, complexere hulpvragen en krapte op de arbeidsmarkt. We onderzoeken een grotere rol van informele zorg en ondersteuning, zonder mantelzorgers te overbelasten. Zo kunnen we de schaarse capaciteit aan de meest kwetsbare mensen besteden. Ook zetten wij in op herstelgerichte ondersteuning. Dit is een benadering waarbij we de zelfredzaamheid en eigen kracht van inwoners vergroten, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Samen met de inwoner kijken we hoe zij deels taken zelf kunnen blijven doen. We richten ons op functieherstel in plaats van direct hulp over te nemen, zoals in het huishouden. We ondersteunen bij het behouden of herstellen van hun vaardigheden en zetten bijvoorbeeld ergo-/fysiotherapie in om fysieke uitdagingen in het huishouden te verlichten. Dat kan bijvoorbeeld door anders te leren bewegen of hulpmiddelen te gebruiken.

We kijken naar de betaalbaarheid van ondersteuning voor inwoners. De overgang van het abonnementstarief naar een inkomensafhankelijke bijdrage in de Wmo zal voor inwoners financieel merkbaar zijn. Wij onderzoeken hoe wij inwoners hierover vroegtijdig en begrijpelijk kunnen informeren. Als gemeente anticiperen we zo snel mogelijk op de gevolgen.

Ouderenzorg dichtbij en menselijk

Voor ouderen kiezen wij voor rust, nabijheid en zekerheid. Daarom zetten we in op levensloopbestendige woningen, geclusterde woonvormen met zorg en een dementievriendelijke samenleving. Dit betekent heldere beleidskaders rondom dementievriendelijke zorg, herkenbare en veilige woon- en leefomgevingen en voldoende ondersteuning voor mantelzorgers. Daarbij voeren wij de woonzorgvisie uit. Doordat de vraag naar passende woon- en zorgvormen toeneemt, versnellen we de uitvoering waar dat mogelijk is. Eenzaamheid pakken wij actief aan met de welzijnsbezoeken, activiteiten en laagdrempelige ontmoetingsplekken. Mantelzorgers verdienen waardering, praktische hulp en tijdige ondersteuning om overbelasting te voorkomen. Daarom willen wij scherper sturen op goede processen, duidelijke regie en één herkenbaar aanspreekpunt voor inwoners en mantelzorgers.

Spreidingswet en opvang

Wij zijn kritisch op de Spreidingswet en op een aanpak waarbij de druk op opvang en voorzieningen onevenredig bij onze dorpen wordt neergelegd. Extra opvang vraagt niet alleen om ruimte. Het vraagt ook om inzet van voorzieningen en capaciteit, die schaars zijn. Wij vinden dan ook dat het Rijk te makkelijk verantwoordelijkheden bij gemeenten neerlegt, terwijl het zelf te weinig grip toont op de instroom en onvoldoende rekening

houdt met de feitelijke draagkracht van kleinere gemeenten en dorpen. Wij wijzen de landelijke overheid nadrukkelijk op haar eigen verantwoordelijkheid om de instroom te beperken en om gemeenten niet op te zadelen met opgaven die lokaal nauwelijks inpasbaar zijn. We staan open voor mogelijke samenwerkingen met andere gemeenten. Tegelijkertijd zijn wij ons ervan bewust dat gemeenten landelijke wetgeving moeten uitvoeren. Dit is geen keuze. Onze gemeente levert een, door het Rijk, minimaal gestelde bijdrage aan de

Spreidingswet. We willen dat de uitvoering past bij de schaal en draagkracht van onze gemeente. Wij kiezen primair voor het voortzetten van de samenwerking met Kaag en Braassem; een opvanglocatie buiten stedelijk gebied, op een locatie in het grensgebied tussen beide gemeenten. Deze locatie zet de financiële positie van de gemeente en de leefbaarheid van de dorpen zo min mogelijk onder druk. Bovendien heeft deze keuze geen invloed op de beschikbare ruimte voor woningen voor huidige, regulier woningzoekenden.

1.3 Een gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving is voor ons een voorwaarde voor vitale dorpen. Daarbij verbinden wij gezondheid en welzijn nadrukkelijk met de inrichting van de fysieke ruimte. Bij nieuwbouw, herinrichting en groot onderhoud maken wij ruimte voor groen, spelen, sporten, wandelen en ontmoeten. Wij willen schone, veilige en toegankelijke dorpen met een aantrekkelijke buitenruimte die uitnodigt tot bewegen en tot contact tussen mensen. Dat betekent ook aandacht voor veilige routes naar school, sport en voorzieningen en voor buurten waar ontmoeting en omzien naar elkaar vanzelfsprekend zijn. We werken actief aan een inclusieve samenleving waar iedereen meedoet.

Sport en gezond bewegen

Wij willen meer inwoners in beweging krijgen. Gezond bewegen is daarbij de opstap naar sport. We doen dit samen met zorg, welzijn, onderwijs, verenigingen en commerciële aanbieders. Wij onderzoeken daarbij de doorontwikkeling van de sportmaker en mogelijkheden om kinderen laagdrempelig kennis te laten maken met verschillende verenigingen. Ook blijven open sportparken en multifunctioneel gebruik van accommodaties voor ons belangrijke doelstellingen. Daarbij willen we de Visie op sport en bewegen verder ontwikkelen. In die visie verbinden we preventie, gezondheid, ontmoeting en deelname aan de samenleving met elkaar. We stu-

ren met subsidies en faciliteren samenwerkingen. Ook geven we extra aandacht aan kwetsbare doelgroepen voor wie deelname aan sport en bewegen minder vanzelfsprekend is. Sport en bewegen willen we toegankelijk houden voor alle inwoners. Ook in een tijd van stijgende kosten.

Kunst, cultuur en bibliotheek

Kunst en cultuur maken integraal onderdeel uit van ons preventiebeleid. Cultuur draagt bij aan ontmoeting, persoonlijke ontwikkeling, mentale gezondheid en verbondenheid tussen generaties en dorpen. We willen culturele activiteiten, verenigingen, evenementen en creatieve initiatieven ruimte blijven geven door het Cultuurbeleid uit te voeren. Ook de bibliotheek heeft daarin een belangrijke rol. Wij willen dat de bibliotheek en culturele partners zichtbaar verbonden blijven met inwoners, onderwijs en dorpsactiviteiten. We ondersteunen musea, initiatieven en culturele verenigingen, zoals de scouting, toneel- en muziekverenigingen die bijdragen aan kunst, cultuur. Daarbij willen we inwoners ons cultureel erfgoed laten beleven in de dorpen.

Toekomstbestendige binnensport- en zwembadvoorzieningen

Wij willen sporthallen, zwembaden en verenigingsaccommodaties toekomstbestendig houden. Als waterrijke gemeente vinden wij het belangrijk dat de zwembadfunctie behouden blijft. Wij gaan daarom voortvarend verder met de nieuwbouw van De Wel. Een gezonde exploitatie is daarbij het uitgangspunt. De samenwerking met Kaag en Braassem in een gezamenlijk sportbedrijf past daarbij. Dit kan kwaliteitsverbetering, organisatorische versterking en efficiencyvoordelen opleveren. Gezien de financiële situatie voeren wij geen nieuwe discussie over de toekomst van De Steupel. Voor Zevenhoven verkennen we passende en toekomstbestendige scenario's voor sport en bewegen als alternatief voor De Vlijt. Voor Noorden brengen wij de toekomst van onderwijs en sport in beeld met prioriteit voor de gymzaal en met oog voor zowel de korte als de langere termijn.

Buitensport, verenigingen en maatschappelijke functies

Wij hechten waarde aan goede en toekomstbestendige sportvoorzieningen in onze dorpen. Daarbij hoort ook ruimte voor initiatieven rondom schaatsen en skeeleren. Wij blijven hierover in gesprek met betrokken stakeholders. Ook geven we ruimte aan de ontwikkeling van meer padelbanen bij de verenigingen. Voorwaarde is dat dit past bij het dorp, de omgeving en een eerlijke balans houdt met bestaande verenigingen en commerciële investeringen.

Stichting Buitensportvoorzieningen Nieuwkoop (StiBuNi) blijft voor ons een belangrijke organisatie voor het beheer van de buitensportaccommodaties. Tegelijk zijn wij eerlijk over de financiële druk door prijsstijgingen, minder rijkssteun, hogere onderhoudskosten en strengere duurzaamheidseisen. Daarom willen wij samen met verenigingen en een onafhankelijke partij tijdig keuzes maken over kwaliteit en betaalbaarheid. Het uitgangspunt is dat sport bereikbaar en betaalbaar blijft met balans tussen maatschappelijke investeringen en de bijdrage van verenigingen. Daarbij onderzoeken wij ook hoe we regelgeving, administratieve lasten en de omgang met maatschappelijk vastgoed eenvoudiger kunnen inrichten.

Hoofdstuk 2

LEVEN, WONEN EN WERKEN IN VITALE DORPEN

2.1 Wonen, leefbaarheid en voorzieningen in onze dorpen

Woningbouw blijft een van de grootste opgaven voor onze gemeente. Wij zetten de woningbouw-opgave stevig door en maken snelheid via gerichte participatie en de werkwijze 'parallel plannen'. Nieuwe woningen zijn nodig om jongeren in het dorp te houden, gezinnen perspectief te bieden en ouderen passend te laten wonen. Woningbouw is meer dan een ruimtelijke opgave. Het is ook een investering in leefbaarheid, sociale samenhang en het voorzieningenniveau in onze dorpen.

Het college pakt door op de ingezette strategische koers voor woningbouw en blijft koersen op de ambitie om tot 2040 in totaal 2300 woningen toe te voegen. In deze bestuursperiode richten wij ons op het bouwen van woningen op de plaatsen die zijn vastgelegd in de Strategisch koers woningbouw: locatie basisschool de Meent in Woerdense Verlaat, Tochtpad Noordeinde, Vrouwenakker West, Koetshuisplantsoen, Buytewech Noord, Land van Koppen fase 3, Dorpshart Ter Aar en De Kleine Verwondering. Tegelijk bereiden wij de volgende stap voor met Langeraar-West, Ter Aar Zuidoost, Ter Aar Noordoost en de locaties in Zevenhoven. Zo kan ook daar de woningbouw snel van start gaan. Bovendien ondersteunen we waar mogelijk particuliere initiatieven voor woningbouw, zoals in Papenveer.

Daarnaast kijken wij verder vooruit en bereiden wij nieuwe planvorming en zachte plannen voor. Zo valt de woningbouw na deze bestuursperiode niet stil. We verkennen nieuwe ruimtelijke verbindingen met een 'Straatje Erbij' voor ieder dorp. Daarom onderzoeken wij ook of op de landijsbaan aan de Bernhardlaan in Nieuwkoop ruimte is voor permanente woningbouw. Daarbij brengen wij ook de mogelijkheden voor extra parkeerplaatsen voor de

Oranjewijk in beeld. Als deze locatie kansrijk blijkt, werken wij dit verder uit. Dit doen we in samenhang met een passende oplossing voor de sportfunctie en zorgvuldige participatie van inwoners over de inrichting van hun buurt.

Passend wonen voor onze inwoners

Wij willen dat inwoners in elke levensfase een passende woning kunnen vinden. Zoveel mogelijk in het eigen dorp. We willen jongeren de kans bieden om in hun eigen dorp te starten op de woningmarkt. Daarbij houden wij vast aan het uitgangspunt dat nieuwe woningen zo veel mogelijk bedoeld zijn voor mensen met binding aan onze gemeente of een specifiek dorp. We sturen op minimaal twee derde 'betaalbaar'. Hierbij streven we naar een evenwichtige verdeling met maximaal dertig procent sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.

Binnen de wettelijke mogelijkheden benutten wij de ruimte in wetgeving en regionale afspraken maximaal om zo meer regie te houden op de volkshuisvesting. In de regio zetten wij ons er nadrukkelijk voor in dat meer vrijkomende sociale huurwoningen naar woningzoekenden gaan die al langer aan onze gemeente verbonden zijn. Voor de huisvesting van statushouders voeren wij de wettelijke taak uit binnen het geldende quotum. Daarboven verlenen wij geen extra voorrang. Binnen dat quotum zoeken wij waar mogelijk naar creatieve oplossingen, zoals eenpersoonsverblijven en woningsplitsing. We zetten geen eengezinswoningen in voor alleenstaande statushouders.

We ondersteunen wonen boven winkels en het optoppen van woningen (toevoegen van een woonlaag) waar dat past in de ruimtelijke- en sociale leefomgeving. Ook blijven we ruimte bieden voor

kleinschalige initiatieven van inwoners, bijvoorbeeld om op eigen grond te bouwen. Voorwaarde is wel dat dit ruimtelijk inpasbaar is en past bij de omgeving. Daarbij zoeken we binnen de geldende kaders naar mogelijkheden om maatwerk te leveren. Voor de zomerparken blijft het uitgangspunt dat we legalisatie mogelijk maken. De vereveningsbijdrage van inwoners willen we eenvoudig en betaalbaar maken.

Wij kiezen voor een actiever en strategischer grondbeleid. Dat doen we omdat wij de woningbouwopgave niet los zien van bereikbaarheid, voorzieningen, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Actief grondbeleid is daarbij ook van belang voor de langere termijn. Zo houden wij als gemeente invloed op waar, wanneer en onder welke voorwaarden ontwikkeling plaatsvindt. Met doelgerichte sturing zorgen we ervoor dat ontwikkelingen aansluiten op wat onze dorpen nodig hebben. Zo

kunnen we publieke belangen zoals betaalbaarheid, voorzieningen en kwaliteit beter borgen.

Verdichting en ruimtelijke kwaliteit

De druk op de woningbouw vraagt ook om slimme benutting van de beschikbare ruimte. Daarbij staan wij open voor hogere bouw waar dat ruimtelijk verantwoord is. Hoogte, inpassing, schaal en uitstraling moeten aansluiten bij de omgeving en mogen het dorpse karakter niet aantasten. Hoogbouw is geen doel op zich, maar kan op geschikte locaties bijdragen aan meer woningen, doorstroming en een efficiënter ruimtegebruik. Wij stellen hiervoor randvoorwaarden op. Hoogbouw is vooral denkbaar op locaties waar dit logisch is, zoals bij centra, langs hoofdwegen of bij grotere gebiedsontwikkelingen. In deze bestuursperiode werken wij een ruimtelijke visie uit op verdichting en hoogteaccenten. Daarmee bieden wij vooraf duidelijkheid aan inwoners, ontwikkelaars en de gemeenteraad.

Wonen, zorg en welzijn

De vergrijzing vraagt om een samenhangende aanpak van wonen, zorg en welzijn. Wij willen dat inwoners zo lang mogelijk prettig en zelfstandig in hun eigen dorp of buurt kunnen blijven wonen. We blijven kansen benutten voor premantelzorg- en kangoerewoningen op eigen erf, als dat ruimtelijk en maatschappelijk verantwoord is. Om dit mogelijk te maken bouwen wij aan een hechter strategisch partnerschap met woningcorporaties. Gericht op het behalen van meer maatschappelijke waarde in onze dorpen. Daarbij gaat het om voldoende (zorg)woningen en leefbare buurten, fysieke ruimte voor ontmoeting en een woningvoorraad die beter aansluit op de demografische ontwikkeling van onze gemeente. Dit kan bijvoorbeeld via een doorstroommakelaar, wooncoach of vergelijkbare voorziening. Zo helpen wij inwoners bij het maken van een volgende stap in hun wooncarrière en komen bestaande woningen beter beschikbaar voor andere doelgroepen.

Sterke dorpen en voorzieningen

We willen dat onze gemeente vitaal blijft met voorzieningen en ontwikkelingen die passen bij schaal, karakter en behoefte van de dorpen. Het is niet realistisch om in elk dorp alle vormen van voorzieningen te realiseren of te behouden. Wel verdient ieder dorp een goede basis, waarbij we ontmoeting stimuleren.

Wij kiezen voor maatwerk per kern, zodat we grote opgaven zoals woningbouw, zorg, mobiliteit, toekomstig voorzieningenniveau, klimaatadaptatie, verduurzaming en weerbaarheid integraal verbinden aan concrete keuzes per dorp. Inwoners, ondernemers, verenigingen, vrijwilligers en dorpsraden zijn daarbij onmisbaar. Zij kennen het dorp, zien wat nodig is en dragen de gemeenschap. Daarbij willen we de samenwerking met dorpsraden versterken. Het college gaat daarom met dorpsraden in gesprek over hun positie en rol, de samenwerking met de gemeente en de ondersteuning die daarbij past. Zo benutten wij lokale kennis en betrokkenheid beter met duidelijke afspraken over taken en verantwoordelijkheden.

2.2 Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en verbonden dorpen

Vitale dorpen vragen om goede en veilige verbindingen. In deze bestuursperiode kiezen we voor gerichte acties die passen bij een landelijke gemeente. We zetten in op het weren van gebiedsvreemd en zwaar verkeer uit woonkernen en van smalle linten. Onder meer door betere routes via de regionale hoofdstructuur en door in overleg met de provincie het doorgaande verkeer meer te sturen over de N231 en N207. Zo beschermen wij de leefbaarheid en verkeersveiligheid in onze dorpen.

Daarnaast gaan wij met de provincie in gesprek over het overnemen van de N463 door Noorden en Woerdense Verlaat. Door die overname kunnen we maatregelen nemen die passen bij een Gebiedsontsluitingsweg 30km/u-inrichting (GOW30) en gebiedsvreemd verkeer verder ontmoedigen. Voor overname gelden voor ons wel duidelijke

voorwaarden. De weg moet bijvoorbeeld voldoen aan gemeentelijke eisen en de provincie moet een afkoopsom voor toekomstig onderhoud meegeven.

Wij willen de bereikbaarheid van onze dorpen versterken door in te zetten op beter openbaar vervoer, hogere frequenties op belangrijke busverbindingen, buurtbusvoorzieningen, goede overstappunten en een parkeerbeleid dat past bij een landelijke gemeente. Parkeernormen verlagen wij niet vooruitlopend op openbaar vervoer dat er nog niet is.

Verkeersveiligheid stap voor stap verbeteren

Verkeersveiligheid heeft hoge prioriteit. Kinderen moeten veilig naar school kunnen, ouderen veilig naar voorzieningen en sporters veilig naar verenigingen. Daarbij kiezen we voor een aanpak die gericht is op verkeersregels en op een inrichting die

past bij het gebruik van de weg. Veilige oversteekplekken, duidelijke schoolroutes, betere verlichting en aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers blijven daarbij belangrijk. We actualiseren het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP), waarbij we maatregelen, zoals de derde fietstunnel in Nieuwkoop, benoemen. Daarnaast verrijken wij het GVVP met een lokale agenda verkeersveiligheid. Die agenda richt zich op gedragsverandering en gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, scholen, verenigingen, ouders, ondernemers en weggebruikers.

Gefaseerd invoeren van 30-kilometerwegen

De invoering van 30-kilometerwegen binnen de bebouwde kom voeren wij gefaseerd in op basis van het wegencategoriseringsplan. Verkeersveiligheid bevorderen is daarvoor de belangrijkste reden. Dit willen we wel op een financieel verantwoorde manier doen. We koppelen de invoering waar mogelijk aan groot onderhoud en reconstructies. Zo beperken we de kosten, voorkomen we kapitaalvernietiging en zorgen we dat de inrichting ook echt past bij het snelheidsregime. In de basis werken wij met een voorstel voor een standaard 30-kilometer inrichting. Daarin is ruimte voor lichte aanpassingen binnen de financiële mogelijkheden en met aandacht voor de aanrijtiden van spoedeisende diensten.

Mobiliteit en woningbouw

Nieuwe woningbouw en economische ontwikkeling vragen om tijdige keuzes in mobiliteit. Zonder goede ontsluitingswegen raken bestaande routes overbelast en lopen zowel woningbouw als bedrijvigheid vast. Dat betekent dat wij kijken naar wat de bestaande infrastructuur aankan en welke investeringen nodig zijn om ontwikkeling mogelijk te maken. Daarbij horen ook moeilijke keuzes: niet alles kan tegelijk en niet iedere ontwikkeling is haalbaar zonder aanvullende ontsluitingswegen. In deze bestuursperiode geven wij extra aandacht aan een aantal concrete mobiliteitsopgaven.

Voor Land van Koppen in Noorden houden wij vast aan de lijn van de gemeenteraad om de verkeers-

afwikkeling via de bestaande infrastructuur te organiseren. Wij streven daarbij naar de realisatie van het aantal woningen, zoals besloten bij de startnotitie. Bij de uitwerking van het plan houden wij nadrukkelijk rekening met verkeersveiligheid en leefbaarheid tijdens de bouw. De overlast voor inwoners in de Gerberastraat ontzien we tijdens de bouw zo veel mogelijk. Als het nodig en haalbaar blijkt nemen we in de Gerberastraat aanvullende maatregelen om de wegcapaciteit en de verkeersveiligheid te verbeteren. Dat doen we op basis van het lopende verkeersonderzoek. Na de bouw van de woningen knappen we de Gerberastraat op. Voor Noorden onderzoeken wij parallel aan deze ontwikkeling hoe we extra parkeercapaciteit kunnen realiseren.

De ontwikkeling van Ter Aar Oost vraagt om tijdige en samenhangende keuzes in bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Er komen in deze wijk circa 800 woningen bij. Bij deze schaal hoort een goede ontsluiting van het gebied. Met oog voor een prettig woon- en leefklimaat voor zowel huidige als nieuwe inwoners van Ter Aar. Daarom zijn wij bereid te investeren in de bereikbaarheid en verkeersveiligheid die nodig zijn om Ter Aar Oost verantwoord te ontwikkelen. We reserveren middelen voor cofinanciering, zodat we actief kunnen aansluiten bij regionale investeringen vanuit de Regionale Investeringsagenda van Holland Rijnland. Daarmee vergroten we de kans dat de noodzakelijke bereikbaarheidsmaatregelen voor Ter Aar ook daadwerkelijk worden voorbereid en uitgevoerd. De verkenning van de verbindingslaan loopt daarbij in samenhang op met de gebiedsontwikkeling. Dit doen we om de verkeersdruk rond de Kerkweg en de Pieter de Vogelrotonde te verlichten en het dorp bereikbaar te houden. De verhouding tussen het aantal nieuwbouwwoningen en de investeringen die daarvoor nodig zijn, houden we daarbij scherp in het oog. Aanvullend onderzoeken we welke maatregelen nodig en mogelijk zijn voor langzaam verkeer op en rond de Kanaalwegen, waaronder een veiligere oversteek over het Aarkanaal.

In Langeraar willen we ongeveer tweehonderd woningen bouwen. Hierbij zetten we ons in voor strategische aankoop van de waterzuivering voor maatschappelijke doeleinden. Zo kunnen we de planvorming voor Langeraar West concreet in gang zetten. Daarbij hoort ook de inzet op een extra ontsluitingsweg richting de N207. Zo leggen wij de ruimtelijke basis om bovenop de eerder voorgenomen 200 woningen in Langeraar-west meer woningbouw in Langeraar mogelijk te maken.

Regionale verbindingen voor bereikbare dorpen

Onze gemeente is geen eiland. Voor ons blijven goede regionale verbindingen van groot belang.

Wij zetten in op goede aansluitingen richting Alphen aan den Rijn, Uithoorn, Woerden en Leiden, waaronder het stap-voor-stap intensiveren van de busverbindingen. Ook willen we het samenspel tussen bus, fiets en auto verbeteren met veilige hubs en overstappunten die passen bij een landelijke gemeente. Tegelijk hebben we de wens voor een tweede buurtbus. Daarvoor onderzoeken wij een stimuleringssubsidie voor een collectieve voorziening van Wmo, bedrijfsleven en vrijwilligers. Deze richt zich op een buurtbus in het oostelijke deel van onze gemeente, voor dorpen die niet vanzelfsprekend goed zijn aangesloten. Zo houden wij ook kleinere kernen goed verbonden.

2.3 Economie en vrije tijd

Een veerkrachtige lokale economie is onmisbaar voor een vitale gemeente. Ondernemers zorgen voor werk, inkomen, voorzieningen en levendige centra. Wij willen een gemeente zijn die ondernemers ruimte geeft en initiatief actief ondersteunt. Dat vraagt om duidelijke regels, voorspelbare procedures, goede bereikbaarheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Het vraagt ook om een overheid die zichtbaar en oplossingsgericht is. Ondernemers met vragen over vergunningen, investeringen, uitbreiding, verduurzaming en huisvesting helpen we snel en goed. Daarbij versterken wij het ondernemersloket en het accountmanagement. Zo hebben ondernemers één herkenbaar aanspreekpunt en krijgen zij snel duidelijkheid.

Lokaal ondernemerschap ondersteunen

In deze bestuursperiode actualiseren wij samen met ondernemers en de Verenigde Ondernemers Nieuwkoop (VON) de detailhandelsvisie met een concrete uitvoeringsagenda voor sterke centrumgebieden. Daarin beschrijven we acties die nodig zijn om ondernemerschap te versterken, belemmeringen weg te nemen en kansen te benutten. Startende ondernemers ontvangen een generiek startpakket, zodat zij snel weten wat kan, wat mag, wat nodig is en waar zij terecht kunnen. Lokale ondernemers verdienen daarnaast een eerlijke kans bij gemeentelijke opdrachten. Wij benutten bij aanbestedingen maximaal de ruimte die wetgeving biedt om lokale en regionale bedrijven in te zetten.

We vragen van het Ondernemersfonds Nieuwkoop (OFN) zichtbare resultaten en een actievere inzet van het ondernemersfonds. De meerwaarde van het fonds moet meer zichtbaar en herkenbaar zijn in plannen die bijdragen aan collectieve doelen, zoals verduurzaming, innovatie, marketing en versterking van centra en bedrijventerreinen. OFN en ondernemers blijven verantwoordelijk voor het ontwikkelen en indienen van voorstellen, terwijl de gemeente faciliteert waar dat nodig is.

Arbeidsmarkt en innovatie

Een sterke lokale economie vraagt om voldoende mensen, de juiste vaardigheden en goede verbanden tussen onderwijs en werk. Daarom versterken wij de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Wij willen dat jongeren al vroeg kennis maken met de sectoren waarin onze gemeente sterk is. Wij ondersteunen initiatieven zoals de Techniek Driedaagse en bouwen verder op de rol van het Techniekhuis als schakel tussen onderwijs en bedrijfsleven. Wij stimuleren dat leerlingen van het Ashram College en andere onderwijsinstellingen makkelijker in contact komen met lokale bedrijven en organisaties voor stages en praktijkervaring. Voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zetten wij in op een gerichte en laagdrempelige aanpak. De bekendheid van het Regionaal Werkcentrum willen we vergroten, zodat zowel inwoners als ondernemers het loket beter weten te vinden. De banenmarkt zetten wij voort voor ondernemers en werkzoekenden.

Vitale dorpscentra

Sterke dorpen vragen om levendige dorpscentra. Uitgangspunt is dat ieder dorp een eigentijds voorzieningenniveau houdt dat past bij schaal, functie en behoefte. Daarbij zetten wij in op compacte en herkenbare centra, waarin detailhandel, horeca, dienstverlening en ontmoeting elkaar versterken. Wij willen samen met ondernemers en vastgoedeigenaren intensiever samenwerken aan vitale centrumgebieden en samen verkennen welke ondersteuning daarbij nodig is. Centrummanagement blijft daarbij een belangrijk instrument voor ons. Wij investeren in aantrekkelijke openbare ruimte,

vergroening, bereikbaarheid en parkeren. Dit doen we omdat een goed functionerend centrum meer vraagt dan alleen winkels. Herontwikkeling van verouderde niet-monumentale panden en ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid kunnen bijdragen aan meer levendigheid in onze centra. Initiatieven van ondernemers die daaraan bijdragen willen wij actief faciliteren.

Voor het dorpshart van Ter Aar zetten wij de ingezette ontwikkeling voor fase 1 door. De Vlinderlocatie ontwikkelen we snel, zoals vastgelegd in de planvorming. Voor de vervolgstappen kiezen wij nadrukkelijk voor een duidelijke herverdeling van functies binnen het gebied. Hierbij behouden we de balans tussen wonen, winkelen, parkeren, bereikbaarheid en verblijfskwaliteit. Fase 2 van het Masterplan Dorpshart Ter Aar passen we significant aan. Het uitgangspunt is dat het nieuwe gebouw aan de Essenlaan-Lindenplein minimaal vijftig tot zestig procent kleiner wordt uitgevoerd dan voorzien in de plankaart Dorpshart van het derde kwartaal 2025 ten behoeve van het behoud van zoveel mogelijk parkeerplaatsen. We onderzoeken hoe we de lengte van het gebouw minimaal kunnen halveren, waarbij het aantal woningen binnen het gehele gebied van het dorpshart wordt ondergebracht. Daarbij blijft de bouwhoogte gelijk aan het masterplan. We geven het college de opdracht na te gaan welke consequenties dit heeft voor de snelheid van de bouw en voor de financiële en juridische aspecten.

Voor Nieuwkoop is een integraal centrumplan nodig dat verder gaat dan losse ingrepen. Wij realiseren ons dat op termijn ingrijpende maatregelen nodig zijn. Daarom verkennen we hoe we de centrumontwikkeling, de Achterwegzone, het Regthuysplein, de openbare ruimte, parkeren en functiemenging kunnen samenbrengen met nadruk op het parkeervraagstuk. In Langeraar blijven wij initiatieven ondersteunen om de supermarkt-functie in het dorp terug te brengen, de dorpshuis-functie met ruimte voor verenigingen te behouden en kijken wij naar centrumversterking die past bij het dorp.

Toekomstgerichte bedrijventerreinen

Onze gemeente heeft bedrijventerreinen nodig waar ondernemers kunnen groeien, verduurzamen en investeren. De ruimte is schaars en de druk neemt toe. Daarom kiezen wij voor een faciliterende rol bij de doorontwikkeling van onze bedrijventerreinen. Wij brengen in deze bestuursperiode de uitbreidingsbehoefte van bedrijven zorgvuldig in beeld en laten een locatieonderzoek uitvoeren naar extra ruimte voor bedrijvigheid. Daarbij kijken wij parallel naar het beter benutten van de huidige ruimte, herstructurering en uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen. Bedrijven die willen verduurzamen hebben deze ruimte en flexibiliteit nodig. Daarom willen wij dat het Omgevingsplan beter aansluit op nieuwe ontwikkelingen, zoals laadvoorzieningen, energieopslag en andere duurzame toepassingen. Zo kunnen bedrijven verantwoord investeren in de toekomst.

Bij de provincie zetten we allereerst in op toestemming voor uitbreiding van De Olm. Die ruimte is nodig om bedrijven toekomstbestendig te houden. Bij de doorontwikkeling van de huidige bedrijventerreinen zijn goede en veilige logistieke ontsluitingswegen een belangrijke randvoorwaarde. Voor ons is parkmanagement een belangrijke gesprekspartner bij de doorontwikkeling van schone, veilige en goed onderhouden bedrijventerreinen.

We handhaven op bedrijven die op termijn moeten vertrekken en ondersteunen in de zoektocht naar mogelijk (tijdelijke) alternatieve huisvesting. Daarbij zetten we maatschappelijk vastgoed in voor het tijdelijk verhuren aan ondernemers met bedrijfsmatige activiteiten die aansluiten bij publieke doelen zoals gezondheid, preventie en participatie. We onderzoeken actief of een perceel bij De Kleine Verwondering of ander percelen, ruimte kunnen bieden aan commerciële ondernemers met maatschappelijke waarde. Tegelijk doen we onderzoek naar structureel meer ruimte voor commerciële ondernemers met maatschappelijke meerwaarde voor de lange termijn. Hierbij onderzoeken we hoe we startende bedrijven kunnen ondersteunen, hoe we per bedrijventerrein kunnen vastleggen welke functies daar

passen en op welke bedrijventerreinen functiemenging wenselijk is binnen provinciaal beleid.

Land- en tuinbouwsector

De land- en tuinbouwsector is een van de dragende pijlers van onze economie en vormt tegelijk een belangrijk deel van het karakter van ons landschap. Boeren en tuinders zijn ondernemers, werkgevers en beheerders van het gebied. Zij verdienen dan ook een gemeente die samen met de sector werkt aan toekomstperspectief. Wij werken nauw samen met Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Noord, Greenport Aalsmeer, Holland Rijnland en andere partners aan een robuuste land- en tuinbouwsector. De inzet uit Perspectief voor de Boeren en de ervaringen uit Fieldlab Groene Hart nemen wij nadrukkelijk mee in gebiedsprocessen. Innovatie, verduurzaming en een eerlijk verdienmodel staan daarbij centraal. Wij gaan zorgvuldig om met agrarische- en tuinbouwbestemmingen. Daarbij maken wij steeds een brede afweging tussen economie, leefbaarheid, landschap en provinciale kaders. We hebben aandacht voor de bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Wij willen bestaande bedrijven in het buitengebied niet onnodig beperken. We maken heldere kaders voor transformatie, herontwikkeling en bedrijfsuitbreiding, bijvoorbeeld in de maatwerkgebieden en in glastuinbouwgebieden waar de toekomst van functies verandert. Verbreding van agrarische bedrijven kan bijdragen aan een beter economisch perspectief en aan de vitaliteit van het buitengebied. Als het ruimtelijk inpasbaar is, dan bieden wij ruimte voor nevenactiviteiten zoals boerderijwinkels, streekverkoop, zorg, educatie en kleinschalige recreatie.

Arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten zijn onmisbaar voor onze economie en vervullen een belangrijke rol in onder meer de land- en tuinbouw, logistiek en bouw. Vanuit de beleidsvisie Arbeidsmigranten geven we uitvoering aan fase 1 (basis op orde). Tegelijk onderzoeken we of en hoe we extra kunnen sturen op de concentratie van huisvesting van arbeidsmigranten buiten de bebouwde kom en het beperken van bebouwing door arbeidsmigranten in de woonwijken. Dit onderzoek verkent ook voorbeelden zoals in

Aalsmeer en Alphen aan den Rijn en kijkt nadrukkelijk naar de juridische haalbaarheid binnen de Omgevingswet, het provinciale beleid en de Regiodeal Greenport. Op basis van deze uitwerking besluit de raad later of aanvullende kaders wenselijk en juridisch verantwoord zijn.

Voor de bestaande huisvestingslocatie aan de Oostkanaalweg in Papenveer zetten wij bij de provincie in om de huidige tijdelijke situatie om te zetten naar een passende permanente planologische regeling. Deze locatie voorziet al geruime tijd in een aantoonbare behoefte en heeft zich in de praktijk ontwikkeld tot een structurele voorziening. Door hierover duidelijkheid te geven ontstaat ruimte om te investeren in kwaliteit, beheer en leefbaarheid. Daarmee bieden wij meer zekerheid aan ondernemers en werknemers en zorgen wij er voor dat huisvesting plaatsvindt op een locatie die daarvoor geschikt is en niet steeds opnieuw ter discussie staat.

Ruimte voor recreatie en toerisme

Horeca, recreatie en toerisme zijn van grote waar-

de voor onze gemeente. Wij willen deze sectoren de ruimte geven om te ondernemen, te vernieuwen en waar passend verder uit te breiden. Daarbij bouwen wij voort op de kracht van het Groene Hart en de Nieuwkoopse Plassen. Toeristische ontwikkeling moet passen bij het karakter van onze gemeente: kleinschalig, kwalitatief en in balans met natuur, rust en leefbaarheid. Initiatieven die daaraan bijdragen krijgen ruimte en ondersteuning. De opbrengsten uit de verblijfsbelasting investeren we in de dorpen, voorzieningen en recreatieve kwaliteit. Daarvan hebben inwoners, ondernemers en bezoekers dagelijks profijt. We investeren deze middelen in wandelroutes, fietsroutes, aanlegplekken, bewegwijzering, recreatieve voorzieningen en de verdere versterking van de leefbaarheid van onze gemeente. Ook de promotie en positionering van onze gemeente verdienen blijvende aandacht. Wij blijven Nieuwkoop Marketing ondersteunen met het huidige budget. We richten ons op een sterke regionale- en cultuurhistorische profilering van de gemeente als aantrekkelijke bestemming voor recreatie en toerisme.

Hoofdstuk 3

SLIM VERDUURZAMEN MET OOG VOOR DE LEEFOMGEVING

3.1 Onze koers voor slim verduurzamen

Onze gemeente staat voor een duurzaamheidsopgave. We moeten energie besparen, duurzamer opwekken, woningen en gebouwen voorbereiden op andere warmtebronnen en onze dorpen beter bestand maken tegen hitte, droogte en wateroverlast. Tegelijk willen wij vasthouden aan wat onze gemeente bijzonder maakt: open landschap, herkenbare dorpen, een gezonde leefomgeving

en ruimte voor landbouw, natuur en ondernemen. Daarom kiezen wij voor slim verduurzamen. We nemen verantwoordelijkheid voor de energietransitie en doen dat op een manier die past bij onze gemeente en bij wat inwoners en ondernemers financieel kunnen dragen. Verduurzaming mag niet leiden tot hogere woonlasten voor onze inwoners. We hebben een beleidskader duurzaamheid, een routekaart voor de energietransitie en een duurzaamheidsprogramma. Wij bouwen voort op deze lijn. Zo dragen we bij aan de nationale doelen. Dat vraagt van ons om draagvlak te creëren, een heldere prioritering en voldoende uitvoeringskracht in de organisatie.

Eerst besparen

Voor ons begint verduurzaming met energiebesparing. Daarbij blijven wij investeren in isoleren, besparen en praktische ondersteuning voor inwoners, verenigingen en ondernemers. Vooral voor huishoudens met een laag- of middeninkomen moet verduurzaming haalbaar blijven. De energietransitie mag niet betekenen dat juist mensen met de kleinste portemonnee achterblijven of in de knel komen. Om die reden zetten wij de inzet van energiecoaches, de fixbrigade en het Energiebesparingsfonds voort. Wie zijn huis wil isoleren, zonnepanelen op een dak wil leggen of een bedrijfspand wil verduurzamen moet snel weten welke route mogelijk is, welke regels gelden en welke financieringsmogelijkheden beschikbaar zijn. Wij vragen het college om het duurzaamheidsloket en de ondersteuning aan inwoners en ondernemers verder te verbeteren. Collectieve initiatieven van inwoners krijgen ruimte en ondersteuning. Zoals gezamenlijk opwekken van energie via energiecoöperaties. Lokaal draagvlak en eigenaarschap zijn voor ons belangrijk voor een succesvolle energietransitie.

Volle inzet op zon op dak

We benutten zon op daken bij eigen vastgoed en verenigingen zo veel mogelijk. Daarnaast hebben we veel grote daken op bedrijventerreinen en op agrarische schuren. Daar liggen nog veel kansen. In deze bestuursperiode zetten we gericht in op een actief zon-op-dakprogramma voor grote daken. Wij willen ondernemers en eigenaren actief ondersteunen met advies en informatie over subsidies en met hulp bij praktische knelpunten zoals vergunningen en netaansluiting.

Geen windturbines in onze gemeente

Wij zijn helder over windenergie. Windturbines passen niet bij onze gemeente. Niet in onze dorpen en ook niet vlak daarbuiten. Het open landschap van het Groene Hart en de leefkwaliteit van inwoners willen wij beschermen. Kleine windmolens bij agrarische bedrijven blijven mogelijk. Voorwaarde is dat deze vooral voorzien in de eigen energievraag van het bedrijf en landschappelijk verantwoord worden ingepast.

Zon op land zorgvuldig

Zon op land is mogelijk binnen de eerder vastgestelde zoekgebieden. Daarbij blijft voor ons de uitvoering van het beleidskader zonne-energie leidend met het Regionale Energiestrategie (RES) bod als uitgangspunt. Wij richten ons in de komende periode in het bijzonder op de ontwikkeling van een zonneveld bij bedrijventerrein De Olm. Daarbij willen wij het proces niet onnodig vertragen en gericht sturen op een goede ruimtelijke inpassing en op maatschappelijk draagvlak.

Voor ons blijft gelden dat zon op land zorgvuldig wordt ingepast met aandacht voor landschap, bodem, natuur, participatie en draagvlak. Landschappelijke kwaliteiten blijven daarbij zo veel mogelijk behouden. We pakken hierin nadrukkelijk een faciliterende en verbindende rol. Dat doen we door mee te sturen op de ruimtelijke inpassing, waar nodig te bemiddelen tussen grondeigenaren en andere betrokkenen en zo de lokale ruimtelijke puzzel beter te leggen. Daarbij is het

uitgangspunt dat zonnevelden zo veel mogelijk aaneengesloten worden ontwikkeld. Ook houden wij de robuustheid en volledigheid van het beleidskader zonne-energie tegen het licht. Dit doen we op basis van de ervaringen met de plannen van de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop rond De Olm. Zo bewaken wij de balans tussen duurzaamheid, landschap en landbouw. Zo gaat verdere verduurzaming zo min mogelijk ten koste van de toekomst van onze agrariërs en het open karakter van ons gebied.

Netcongestie

Netcongestie is de komende jaren één van de grootste praktische knelpunten voor onze gemeente. Zonder voldoende ruimte op het elektriciteitsnet lopen woningbouw, bedrijvigheid, nieuwe warmteoplossingen en verduurzaming vast. Daarbij benoemen wij netcongestie expliciet als randvoorwaarde bij woningbouw, economie en energietransitie. De energietransitie mag de woningbouwopgave niet vertragen of blokkeren. Wij willen dat de gemeente hierin een actieve rol pakt. Dat betekent dat wij samen met de netbeheerder, ondernemers, provincie en regio blijven sturen op uitbreiding van de netcapaciteit en op slimme oplossingen die het net ontlasten. Voorbeelden daarvan zijn energiehubs, opslag, slim laden, laadpleinen en een goede afstemming tussen opwek en verbruik. Daarnaast ondersteunen wij particuliere en collectieve initiatieven voor gesloten energiesystemen, waarbij energie lokaal wordt opgewekt, opgeslagen en gebruikt. We faciliteren de uitbreiding van laadvoorzieningen voor elektrische mobiliteit. Hierbij hebben we oog voor leefkwaliteit, parkeerdruk en een verzorgd straatbeeld. Daarbij zetten wij de pilot 'laden vanuit huis' om in beleid met duidelijke randvoorwaarden en een zorgvuldige aanleg door of namens de gemeente.

Warmtetransitie stap voor stap

De warmtetransitie wordt de komende jaren een belangrijk onderdeel van ons duurzaamheidsbeleid. Het Warmteprogramma is daarvoor al in voorbereiding. Het geeft per buurt richting aan kansrijke

warmteoplossingen, het tijdpad en de ondersteuning voor inwoners, ondernemers en organisaties. Daarbij blijven betaalbaarheid, betrouwbaarheid, draagvlak voor ons leidend. Niet ieder dorp, lint of buitengebied vraagt dezelfde oplossing. Soms ligt een collectieve oplossing voor de hand, soms is een individuele route realistischer. Daarom kiezen wij voor een gebiedsgerichte aanpak met heldere keuzes per gebied en heldere communicatie over wat inwoners wanneer mogen verwachten.

In Langeraar is al een concreet warmtespoor ingezet. De gemeenteraad stemde in 2024 in met de aanleg van een warmtenet. Voor dit project is een Warmtenetten Investeringsubsidie aangevraagd en toegekend. Het IKC en de eerste huurappartementen zijn als eerste aangesloten. Samen met woningcorporaties en andere partners willen we dit warmtenet verder uitrollen in Langeraar. Daarbij blijven de voorwaarden helder: het warmtenet moet betaalbaar zijn voor inwoners, technisch betrouwbaar functioneren en financieel verdedigbaar zijn voor de gemeente als maatschappelijke investering. Het college brengt daarom periodiek in beeld wat de voortgang is, welke investeringen nodig zijn en welk tempo verantwoord is.

Klimaatadaptatie

Onze dorpen moeten beter bestand zijn tegen hitte, droogte en hevige regen. Daarom koppelen wij klimaatadaptatie nadrukkelijk aan herinrichtingen, woningbouw en beheer van de openbare ruimte. Waar we straten, pleinen en wijken aanpakken, kijken wij standaard naar het realiseren van meer groen, minder versterking, wateropvang en meer schaduw. Hierbij behouden we bijvoorbeeld parkeerplaatsen terwijl we deze ruimte wél 'vergroenen'. Zo combineren wij onderhoud en herinrichting met een betere leefomgeving. Dat is praktisch, goedkoper en zichtbaarder voor inwoners.

Circulariteit en afvalscheiding

Het bestaande systeem voor afvalscheiding zetten wij voort. Daarnaast willen wij technologische ontwikkelingen zoals nascheiding blijven volgen en beoordelen op basis van kosten, milieu en gebruiksgemak. Wat werkt voor inwoners en voor het milieu is daarbij leidend. Waar mogelijk en financieel haalbaar gaan we bij herinrichting, vastgoed en uitvoering slimmer om met materialen en hergebruik. Ook stimuleren wij initiatieven van inwoners en ondernemers die bijdragen aan reparatie, delen en hergebruik.

Hoofdstuk 4

EEN DIENSTBARE GEMEENTE DICHTBIJ INWONERS

4.1 Dienstverlening die werkt

Dienstverlening is voor ons een basisvoorwaarde voor vertrouwen in de gemeente. Wij houden vast aan het uitgangspunt dat we werken vanuit de vraag van inwoners, ondernemers en verenigingen en niet vanuit de logica van het systeem. Digitale dienstverlening blijft zich ontwikkelen, omdat veel inwoners hun zaken snel en eenvoudig online willen regelen. Tegelijk blijft persoonlijk contact onmisbaar. Niet iedere inwoner is digitaal vaardig en niet iedere vraag laat zich vangen in een standaardoplossing. Daarom blijft voor ons de menselijke maat leidend met consistente en eenduidige dienstverlening. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het nodig is.

Heldere loketten en een gemeente die meedenkt

Wij willen dat we voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties herkenbaar, toegankelijk en goed georganiseerd zijn. Daarbij zetten we in op een sterke voorkant van de dienstverlening met het Klantcontactcentrum, Locket-1, omgevingsloket, ondernemersloket en het verenigingsloket als duidelijke ingang. Inwoners vinden snel en makkelijk de juiste plek en worden goed geholpen. Het samenbrengen van de gemeentelijke dienstverlening onder één dak kan daarin een belangrijke stap vooruit zijn. Hierbij onderzoeken we verschillende scenario's. Voor de toekomstige huisvesting van de gemeentelijke organisatie kiezen we voor de meest kostenefficiënte oplossing.

Een toegankelijke en herkenbare dienstverlening vraagt dat we bij complexe en ruimtelijk gerichte procedures eerder met initiatiefnemers meedenken. Wij willen voorkomen dat inwoners, ondernemers of verenigingen pas laat horen wat niet kan. Daarbij gaat de organisatie aan de voorkant het gesprek aan over haalbaarheid, voorwaarden, procedures

en planning. Wij gaan vervolgens toetsen én begeleiden. Dat vraagt om een houding die minder procedureel is en meer gericht op oplossingen. Waar mogelijk verkorten we procedures en formulieren, we beoordelen regels en vergunningen kritisch op noodzaak en vervangen die waar mogelijk door eenvoudiger algemene regels of een meldingsplicht.

De kracht van participatie

Wij verwachten van het college dat zij participatietrajecten vooraf duidelijker afbakenen met heldere spelregels, een realistisch tijdspad en zichtbare terugkoppeling. De Omgevingswet stelt wettelijke verplichtingen aan participatie. Daarnaast vraagt niet ieder onderwerp om hetzelfde traject en niet elk proces kan eindeloos worden opgerekt. Juist die helderheid maakt participatie sterker. Tegelijk spreken wij ook duidelijk uit dat participatie geen doel op zich is. Meedenken moet zin hebben, maar processen moeten ook doorgaan. Daarom willen wij in deze bestuursperiode meer duidelijkheid over de rol van participatie, de ruimte voor invloed en het moment waarop het bestuur knopen doorhakt. De inzet blijft dat inwoners merken dat hun kennis en betrokkenheid ertoe doen. Het gemeentebestuur neemt verantwoordelijkheid voor besluitvorming en uitvoering. Bij grotere, ingrijpende en uitzonderlijke besluiten willen wij ruimte houden voor extra inwonersbetrokkenheid. Met name als het om keuzes gaat die het karakter van een dorp of van onze gemeente blijvend kunnen veranderen.

Koersvast bestuur en focus in de uitvoering

De komende jaren zijn bepalend voor de uitvoeringskracht van onze gemeente. De opgaven nemen toe, terwijl capaciteit, expertise en financiële ruimte onder druk staan. Daarom kiezen wij nadrukkelijk voor bestuurlijke focus en regie.

Wij willen een gemeente die koersvast bestuurt en wendbaar uitvoert. Dat betekent dat wij niet ieder nieuw idee of iedere extra wens automatisch vertellen in nieuw beleid of nieuwe projecten. Nieuwe ambities toetsen we op noodzaak, uitvoerbaarheid, samenhang en capaciteit. We willen af van de reflex om op ieder probleem een nieuwe laag beleid, overleg of administratie te zetten. We worden scherper in wat echt nodig is en wat daadwerkelijk bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven van onze gemeente. Wij geven het college de opdracht om werkprocessen te vereenvoudigen, onnodige interne schakels terug te dringen en beter te sturen op doorlooptijden en resultaten. Wanneer bestuur en organisatie focus houden en opgaven slim combineren, ontstaat meer effect. Dan kan één investering bijdragen aan meerdere doelen tegelijk.

Slimmer werken en gericht moderniseren

We gaan de komende jaren slimmer werken. Daarom werken we verder aan digitalisering, procesverbetering en beter gebruik van data. Hierdoor kunnen we inwoners sneller en beter helpen. Wij willen eerder zicht hebben op knelpunten, doorlooptijden, werkvoorraden en maatschappelijke ontwikkelingen. Zo kunnen we tijdig bijsturen. Nieuwe technologische mogelijkheden, waaronder kunstmatige intelligentie, zijn daarbij behulpzaam. Wij willen die ontwikkeling zorgvuldig toepassen. Technologie is daarbij ondersteunend aan vakmanschap en menselijke afwegingen. Daarbij investeren we naast systemen, ook in mensen, vaardigheden en goed leiderschap. Een moderne organisatie is digitaal vaardig, lerend en weerbaar.

Een toekomstgerichte en minder kwetsbare organisatie

Wij zien dat de organisatie op onderdelen kwetsbaar is wanneer kennis of verantwoordelijkheid te veel bij enkele medewerkers ligt. In een tijd van krapte op de arbeidsmarkt en toenemende complexiteit is dat een reëel risico. Deze bestuursperiode willen we de kwetsbaarheid in onze organisatie verminderen. We brengen in beeld bij welke functies, processen en beleidsterreinen de afhankelijkheid van enkele medewerkers te groot is en maken per onderdeel een aanpak voor borging, vervanging en samenwerking. Daarbij maken wij bewustere keuzes in wat wij als gemeente zelf

blijven doen en wat wij slimmer organiseren met andere gemeenten, in de regio of via uitbesteding. Waar specialistische kennis, continuïteit of schaalvoordeel nodig zijn, kiezen wij actief voor samenwerking, regionalisering of uitbesteding van taken. Zo versterken wij de kwaliteit van de uitvoering en zetten wij schaarse capaciteit doelmatiger in. Tegelijk investeren wij in de onderdelen waar lokale kennis, korte lijnen en maatwerk het verschil maken. Dienstverlening aan inwoners, gebiedsgericht werken en de verbinding met dorpen, ondernemers en verenigingen blijven dichtbij en herkenbaar. Daarom houden wij lokaal wat lokaal moet en organiseren wij slimmer wat niet per se lokaal hoeft.

Regionale samenwerking die werkt voor onze gemeente

We werken regionaal samen bij opgaven waar we te klein zijn om alleen het verschil te maken, maar groot genoeg om een duidelijke positie in te nemen. Voor ons gaat het daarbij in het bijzonder om jeugdzorg, preventie, woningbouw, economie en duurzaamheid. Op deze thema's willen wij regionaal en richting provincie en het Rijk krachtiger lobbyen voor wat onze gemeente nodig heeft. Dat betekent lobby voor voldoende plancapaciteit en ontwikkelruimte voor woningbouw, voor maatwerk bij bedrijventerreinen en economische ontwikkeling en voor realistische en uitvoerbare keuzes in de energietransitie en verduurzaming. Ook willen wij in regionale samenwerking actief kansen benutten voor subsidies, investeringen en gezamenlijke projecten die onze dorpen sterker maken. Bij gemeenschappelijke regelingen willen wij meer grip en transparantie. Wij kiezen voor een actieve en zelfbewuste opstelling in de regio. We werken constructief samen en zijn ook duidelijk waar onze belangen onder druk komen te staan. Acties of keuzes van andere gemeenten zijn voor ons niet vanzelfsprekend leidend. Soms mogen we daarin steviger optreden en nadrukkelijker voor de eigen positie staan met oog voor het bredere regionale belang. Door over de eigen grenzen heen te kijken, borgen we de toekomst binnen onze eigen grenzen. Wij kiezen voor een regio die verbindt, versterkt en vooruitgang boekt. Uitgangspunt blijft voor ons: lokaal wat lokaal kan, samen waar samen echt meerwaarde geeft.

Veiligheid, toezicht en handhaving

Een veilige gemeente vraagt om een gemeente die betrouwbaar, benaderbaar en consequent is. Wij willen dat inwoners, ondernemers en recreanten zich veilig voelen in hun straat, wijk, op het water en in de openbare ruimte. Daarom blijven wij investeren in openbare orde en veiligheid, in een sterk team van toezicht en handhaving en in nauwe samenwerking met politie, boa's, zorgpartners, jongerenwerk, Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) en de regio. De opgaven van de afgelopen jaren blijven leidend: onder-

mijning, jeugd en veiligheid, zorg en veiligheid, leefbaarheid en overlast en toezicht op de fysieke leefomgeving. Handhavend optreden is belangrijk, net als uitleggen, meedenken en verwachtingen helder maken. Zo zorgen we voor een gemeente die niet wegkijkt, maar optreedt waar het moet en nabij is waar het kan.

Onze inzet blijft dat we handhaving zorgvuldig en met de menselijke maat toepassen. Dat betekent: eerst het gesprek, gemeentebrede consistente regels, goede uitleg en redelijke termijnen en daarna waar nodig bestuursrechtelijk optreden. Daarbij hoort een gemeente die toegankelijk is voor vragen, signalen en zorgen.

Weerbaarheid versterken

Een veilige gemeente vraagt ook om weerbaarheid. Wij willen dat onze gemeente voorbereid is op ontwrichtende situaties en crises. We zijn in staat om in een crisissituatie ten minste 72 uur

te blijven functioneren. Weerbaarheid gaat daarbij over fysieke veiligheid én mentale, sociale en maatschappelijke weerbaarheid. Dat vraagt niet alleen iets van ons, maar vooral ook van de samenleving. In een crisis kan de gemeente niet alles alleen oplossen. Daarom zetten wij in op samenredzaamheid: inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke netwerken die weten wat zij kunnen doen als de druk toeneemt. Wij willen deze opgave zo praktisch mogelijk vormgeven. Dat betekent dat we in beeld brengen wat er al is aan crisisaanpak, calamiteitenplannen, scenario's en samenwerking. Dit vertalen we in een concreet plan van aanpak voor de organi-

satie én de samenleving. Deze aanpak vraagt om een gerichte investering en een duidelijke koers. Daarbij benutten we alle expertise uit de samenleving. Dat doen we door een klankbordgroep weerbaarheid op te richten met mensen met kennis en ervaring, zoals veteranen, reservisten en andere deskundigen uit onze gemeenschap.

Financiën op orde

We zijn nu een financieel gezonde gemeente, maar de marges zijn smal. De begroting is tot en met 2028 structureel in evenwicht. Vanaf 2029 neemt de druk echter toe door lagere rijksbijdragen en het ravijn dat dan voelbaar wordt. Daarom

kieszen wij voor een solide en realistische begroting. Het uitgangspunt is structureel evenwicht met blijvende aandacht voor risicobeheersing en het behoud van een gezonde financiële positie. Nieuwe ambities en investeringen nemen we alleen op als ze goed zijn onderbouwd en financieel haalbaar en houdbaar zijn. Investeren is soms noodzakelijk, maar leidt altijd tot hogere lasten door rente, afschrijving en beheer. Daarom kiezen wij voor prioritering en fasering. We reserveren op tijd budget voor noodzakelijke investeringen die op de lange termijn maatschappelijke en financiële waarde toevoegen. Bij woningbouwprojecten sturen wij op een gezonde grondexploitatie over het totaal

van de projecten. Daarbij moet het gezamenlijke resultaat van de grondexploitaties positief zijn. Wij blijven alert op financiële risico's en op de beperkte beïnvloedbaarheid van de begroting. Slechts een beperkt deel van onze uitgaven kunnen we echt vrij sturen. Daardoor hebben onze keuzes altijd gevolgen voor het voorzieningenniveau of de dienstverlening. Ons uitgangspunt is dat lasten voor inwoners en ondernemers niet harder stijgen dan inflatie. Leges, heffingen en tarieven blijven waar passend kostendekkend. Als de financiële situatie daarom vraagt, zoeken wij eerst naar versoepeling of herschikking van projecten en naar scherpere keuzes in planning en uitvoering.

